

Nr 553

Av herr Larsson i Stockholm, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 110, angående vissa organisations- och anslagsfrågor rörande försvaret.

I proposition nr 110, sid. 102, anför departementschefen följande:

Försvarsberedningen har framhållit angelägenheten av att möjligheterna till en ökad samordning och en mera enhetlig ledning såväl inom det militära försvaret som av det totala försvaret prövas i lämpligt sammanhang. Vad det militära försvaret beträffar har överbefälhavaren anmält, att han vidtagit förberedelser för utredning av krigsmaktens högsta ledning, samt uttalat sin avsikt att avge förslag om tillsättande av en arbetsgrupp för vissa förberedande studier av frågan. Sedermera har genom generalorder den 6 mars 1958, utfärdad på grundval av ett av överbefälhavaren ingivet förslag, viss personal ställts till dennes förfogande för att utgöra den ifrågasvarande arbetsgruppen. Jag tillmäter det nu igångsatta utredningsarbetet stor betydelse. Det inbördes beroendet mellan försvarets olika delar blir alltmer utpräglat. Organisationsformerna för krigsmaktens högsta ledning måste anpassas efter utvecklingens krav. Med hänsyn till den allmänna vikten av de spörsmål det här gäller räknar jag med att, sedan undersökningarna i militärregi slutförts, utredningsarbetet lämpligen bör utvidgas för att ett allsidigt underlag för förslag i ämnet skall erhållas.

De av departementschefen här framförda synpunkterna om behovet av en översyn av försvarets högsta ledning förtjänar beaktande. Den nuvarande organisationen härav synes inte medge den allsidiga belysning av de komplicerade försvarsproblemen, som är önskvärd och nödvändig.

Försvarsstaben, som bör vara ett organ dels för den verksamhet, som är av för försvarsgrenarna gemensam natur, dels för främjande av kontakter mellan krigsmakten och civila myndigheter, fick redan vid sin tillkomst en mindre lycklig organisation. Genom att de arméoperativa ärendena handläggs inom försvarsstaben — icke på arméstaben, där de borde handläggas för att likhet med förhållandena inom marinen och flygvapnet skulle vinnas — har försvarsstaben kommit att i hög grad syssla med ärenden som borde ligga utanför dess verksamhetsområde. Denna inriktning påverkar försvarsstabens möjlighet att ägna sig åt sina egentliga uppgifter. Även den procentuella fördelningen av personal från olika försvarsgrenar inom staben har kommit att i hög grad bestämmas av detta förhållande. (Enligt 1957 års rulla är fördelningen av officerare: armén 70 %,

marinen 18 % och flygvapnet 12 %, därav i chefsbefattningar: armén 74 %, marinen 13 % och flygvapnet 13 %.)

Här berört förhållande har tidigare vid upprepade tillfällen påtalats. Sålunda anförde dåvarande departementschefen i proposition 1948: 206, sid. 146, med anledning av 1945 års försvarskommittés betänkande:

Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen har försvarskommittén föreslagit en särskild undersökning rörande frågan om försvarsstabens organisation. Organisationen icke blott av försvarsstaben utan även av högkvarteret i övrigt sammanhänger emellertid i viss mån med den centrala förvaltningens organisation. Med hänsyn härtill och då en allmän översikt av högkvarterets organisation kan visa sig erforderlig i samband med att 1946 års militära förvaltningsutredning slutför sin verksamhet, synes mig anledning föreligga att nu låta med den av försvarskommittén ifrågasatta särskilda undersökningen anstå.

I avbidan på en sådan översyn som nyss antytts torde den nu tillämpade organisationen alltjämt i stort böra gälla, dock med de ändringar, som kunna betingas av den i det föregående föreslagna organisationen av den högsta militära ledningen och av sådana rationaliseringsåtgärder, som lämpligen kunna vidtagas.

Den nya förvaltningsorganisationen trädde i kraft den 1 juli 1954. Behovet av en översyn av högkvarterets och försvarsstabens organisation föreligger alltjämt.

Departementschefen påtalar på sid. 103 i årets försvarsproposition värdet av mera kontinuerliga kontakter på det parlamentariska planet med försvarets problem. Det totala kriget nödvändiggör otvivelaktigt en närmare anknytning och en bättre genomförd ömsesidig information mellan ledningen av det totala försvarets olika delar och regering och riksdag, än vad som nu förekommer. Frågan om inrättandet av någon form av försvarsråd eller försvarsnämnd synes förtjäna stor uppmärksamhet, då frågan om försvarets högsta ledning behandlas.

Som tidigare nämnts har genom generalorder den 6 mars 1958 en militär arbetsgrupp tillsatts för förberedande studier av frågan om krigsmaktens högsta ledning. Departementschefen förutsätter att, sedan utredningsarbetet i militär regi slutförts, detta utvidgas för att ett allsidigt underlag för förslag i ärendet skall kunna erhållas.

Denna fråga synes vara så viktig och har så länge väntat på sin lösning, att åtgärder redan nu bör vidtagas för att utan onödig tidsutdräkt erhålla ett fullgott beslutsunderlag. En parlamentarisk utredning bör därför snarast tillsättas, som kan studera problemen och fortlöpande utnyttja den militära arbetsgruppens underlag och arbetsresultat. Denna utredning bör även undersöka förutsättningarna och formerna för en närmare anknytning mellan ledningen av det totala försvarets olika delar och regering och riksdag.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställas,
att riksdagen vid behandling av proposition nr 110 måtte
uttala sig för att en parlamentarisk utredning om försvarets
högsta ledning snarast tillsättes.

Stockholm den 25 april 1958

Martin Larsson